

EDITORIAL

Tapuson ang balaod militar ug pagpangawkaw sa Mindanao ug sa tibuok nasud

Napul-an na kaayo ang katawhan sa Mindanao nga mabuhi ilalum sa pagharing militar ug terorismo sa estado. Sulod sa halos tulo ka tuig, adlaw-adlaw nilang giantus ang mga pagpamatay, pagpangdakop ug pagbilanggo, pagpanghadlok, pagpaniktik ug uban pang mga abusong militar. Gihikawan sila og katungod nga magpadayag sa ilang yangungo o magpakita og pagbatok sa gisagubang nilang kalisud ug pagpangdaugdaug. Ginasumpo ang kinsa mang mosupak ug ginatatakan nga komunista.

Pagpakaarun-ingnon lamang ang pamahayag ni Defense Secretary Delfin Lorenzana nga pwede dili na ipalungtad sa mosunod nga tuig ang balaod militar sa Mindanao. Ginasulti lamang kini ni Lorenzana tungod kay nasayod siya nga bisan wala na ang balaod militar, magpabilin pa gihapon ang mga gitukod nga istruktura ug sistema sa pagharing militar, dili lang sa Mindanao apan lakip na usab sa ti-

buok nasud. Kung dili kini bungka-
gon, tangtangan man ang karatula,
magpabilin pa gihapon sa esensya
ang balaod militar.

Aron tinuod nga tapuson ang pagharing militar sa Mindanao, ginapangayo sa katawhan nga ipatuman ang mosunod nga demokrati-
kong lakang:

(a) tugutan nga makauli ang napuloan ka libo nga nanimuyo sa Marawi City sa ilang mga balay ug

"Tapuson...", sundi sa panid 2

14th IB, giambus sa BHB-Eastern Samar

USA KA YUNIT sa 14th IB ang giambus sa Bagong Hukbong Bayan (BHB)-Eastern Samar sa Sitio Bangon, Barangay Pinanag-an, Borongan City niadtong Nobyembre 11, alas-5 sa hapon. Gipabusikaran sa mga Pulang manggugubat ang mga sundalo.

Sa pasiunang mga taho, unom ka sundalo ang namatay lakip ang tulo ka upisyal sa ambus sa mga Pulang manggugubat. Dili usab moubos sa 20 ang samaron sa kaaway bunga sa pagpabusikad og bomba sa BHB.

Notoryus ang 14th IB sa paglapas sa mga katungod-tawo, partikular sa mga bata. Niadtong 2011, duha ka menor-de-edad nga anak sa mag-uuma ang ilegal nga giditine sa mga ginsakpan sa 14th IB, gikuhaan og litrato ug gipailalum sa interogasyon. Gra-

"14th IB...", sundi sa panid 3

yuta ug bayaran ang danyos-perwisyo sa gibungang gadaut sa malukpanong pagpamomba sa syudad niadtong 2017

(b) pahawaon ang tanang abusadong yunit militar nga nakapwesto sa tunga-tunga sa mga komunidad sa takuban sa "peace and development;"

(k) lusawon ang tanang yunit sa CAFGU ug uban pang grupong paramilitar ug bungkagon ang mga detatsment niini sa sulod ug palibot sa mga baryo;

(d) ihunong ang arbitraryong pagtaral sa AFP sa sibilyan isip mga "rebelde" aron pwersahon sila nga "mosurender" bisan og wala pay kasong gipasang-at batok kanila;

(e) ihunong ang pagpanghulog og bomba o *aerial bombing* ug istraping nga nagbutang sa kinabuhi sa mga residente sa kabanikanhan ug kabukiran ngadto sa peligro;

(g) ihunong ang "Red tagging" o pagtawag sa mga organisasyon ug aktibistang makamasa nga mga "komunistang prente" o "tig-rekrut sa NPA" nga gihimong hinungdan aron ipaila-

lum sila sa pagpaniktik-militar ug uban pang mapanumpuon lakang.

(h) buhian ang tanang bilangong pulitikal ug ihunong ang pagpasaka og gama-gamang kasong kriminal ug pagpangtanum og mga ebidensya.

Gawas sa Mindanao, gipahamtang ang balaod militar ug tiranya ni Duterte sa tibuok nasud pinaagi sa Executive Order 70 (EO 70) ug sa gideklara niining programang "kontra-insurhensiya" aron tapuson ang armadong rebolusyon sa nasud. Dugang pa kini sa Memorandum Order 32 (MO 32) nga nagpahamtang sa pagharing militar sa Samar, Negros ug Bicol.

Pinaagi sa EO 70, gipailalum ni Duterte ang tibuok Pilipinas sa gahum sa gitawag og National Task Force (NTF) nga ginapanguloan ni Duterte ug ginaharian sa mga upisyal-militar. Aduna kiniy mga rehiyunal ug prubinsyal nga mga upisina nga nagadomina sa lain-laing ahensya sa burukrasyang sibil aron ipaalagad kini sa tinguhang "kontra-insurhensiya."

Ginahilabtan ug ginabut-an sa AFP ang programa sa tanang ahensya sa guberno. Nanginlabot kini bisan sa mga palisiya sa ekonomiya ug katilingbanong serbisyo nga pulos walay kalabutan sa mga hisgutatang militar. Ang mga pinili nga upisyal sa mga lokal nga guberno gihikawan sa kagawasan sa pagdumala sa ilang ginsakpan tungod sa pagpaniktik sa AFP. Dakung pangadorno lamang ang kongreso ug senado. Ginapig-ot ang dili mosunod sa programa nga gitakda sa AFP ug sa NTF pinaagi sa pagtawag kanila nga "tigsuporta" sa BHB o paglambigit kanila sa mga sindikato sa pagbaligya sa iligal nga droga.

Pinakabrutal ang pagharing militar sa mga kabanikanhan ug kabukiran. Dayag ang presensya sa mga pasistang tropang militar sa mga baryo ug komunidad. Ang mga upisyal sa barangay ginahimong suluguon; ginapig-ot o ginasumpo ang mga mosupak. Dili lang pipila ang gipatay. Sa Mindanao, pipila ka mga mini nga lider ang gibutang sa AFP isip mga "datu" aron linglahon ug siak-siakon ang masang Lumad.

Sa upat ka rehiyon lamang sa Mindanao, gitagtag ang dili moubos sa 549 ka mga detatsment sa AFP ug CAFGU ang mga baryo: 217 sa Southern Mindanao (niadtong 2018), 139 sa North Central Mindanao (lakip ang 105 ka detatsment sa CAFGU), kapin 100 sa North Eastern Mindanao (dili pa lakip ang mga pwersang SCAA nga gitukod sa mga kumpanya sa mina); ug dili moubos sa 93 ka detatsment sa upat ka prubinsya sa Far South Mindanao. Nahimutang ang mayorya niini sa mga lugar nga target sa mga operasyong mina ug mga magun-ubong proyektong pang-imprastruktura. Sa Southern Mindanao, 64% o 137 ka detatsment sa CAFGU ang gitukod sa 43 ka lungsod ug syudad nga adunay nagatunhay o planong ekspansyon sa mga operasyong mina.

Ang pagpahamtang sa dili dek-

 <p>Bol. L Ihap 22 Nobyembre 21, 2019</p> <p>Ang <i>Ang Bayan</i> ginapagawas sa pinulongang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray ug Ingles. Nagadawat ang <i>Ang Bayan</i> og mga kontribusyon sa porma sa mga artikulo ug balita. Ginaawhag usab ang mga tigbasa nga magpadangat og mga puna ug rekomendasyon sa pagpalambo sa atong mantalaan.</p> <p> instagram.com/prwcnewsroom</p> <p> @prwc_info</p> <p> cppinformationbureau@gmail.com</p>	<h2 style="text-decoration: underline;">Unod</h2> <p>Editorial: Tapuson ang balaod militar ug pagpangawak sa Mindanao ug sa tibuok nasud 1</p> <p>14th IB, giambus sa BHB-Eastern Samar 1</p> <p>CSP: dagway sa "whole-of-nation" approach sa Masbate sa AFP 3</p> <p>Maranao, misupak sa kampo-militar 5</p> <p>Barangay kapitan, gipatay sa AFP 6</p> <p>Upisina sa Ibon ug Altermidya, gisulayan og lungkab 6</p> <p>Martsa sa ika-6 nga tuig sa Yolanda 6</p> <p>Ampatuan Masaker: Usa ka dekada sa inhustisya 7</p> <p>Huwes, giparangalan sa Cordillera 7</p> <p>Welga sa mga mamumuo, gibungkag 7</p> <p>Pulang gahum sa Delta serra 8</p> <p>Kudeta sa Bolivia, pakana sa US 9</p> <p>Gasto sa SEA Games, gibatikos 9</p>
<p>Ang <i>Ang Bayan</i> ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas</p>	

"Tapuson..." gikan sa panid 2

laradong balaod militar sa porma sa EO 70 sa tibuok nasud ug ang dayag nga balaod militar sa Mindanao hugot nga nakasumpay sa pagpaas-dang sa ekonomikanhong interes sa dagkung langyawng kumpanya, mga kasosyo nila nga dagkung nego-syante ug agalong yutaan.

Kinahanglan ni Duterte ang pasismo aron sugpuon ang tanang dagway sa pagbatok sa pagsulod sa magun-ubong mina, pagpalapad sa mga plantasyon sa *palm oil*, *rubber*, pinya ug uban pa, mga proyektong pangturismo, pang-enerhiya ug uban pang imprastruktura nga adunay langyawng pondo. Gikan 2017, migrabe ang pagpanumpo ug mga operasyong militar sa mga eryang target nga sakupon sa mga operasyong mina sa Andap Valley, ingonman sa lugar nga planong langkuban sa mga plantasyon sa *palm oil* sa kabukiran sa Pantaron sa utlanan sa Davao del Norte ug Bukidnon, ug sa planong palapdon nga mga plantasyon ug operasyong pagpangtroso sa kabukiran sa Daguma. Duyog usab ang dagkung operasyong militar sa mga planong tukuron nga mga dam lakip ang Chico River Pump Irrigation Project sa Kalinga, ang proyektong Kaliwa Dam sa Rizal ug Laguna, ug ang Pulangi 5 Hydro Power Project sa Bukidnon, ingonman sa mga proyektong

ekoturismo sa Masbate.

Ilalum sa dili deklaradong balaod militar, grabe ug sentralisadong Duterte ug sa mga upisyal sa AFP ug PNP ang korapsyon sa dagway sa suhol ug soborno gikan sa dagkung kumpanya ug mga proyektong pang-imprastruktura, sa pagbalsa sa sweldo sa mga sundalo ug paramilitar ug sa pondo alang sa mga operasyong militar.

Sa daling pagkasulti, ang balaod militar ug pasismo sa rehimeng US-Duterte kaluha sa langyawng pagpangawakaw sa patrimonya sa Pilipinas, paggun-ub sa kinaiyahan, korapsyon, pagpahimulos sa masang kabus ug labaw pang pag-antus sa katawhang Pilipino.

Kinahanglang padayon nga pakusgon sa katawhang Pilipino ang ilang pakigbisog alang sa demokrasya ug panalipdan ang patrimonya sa nasud batok sa langyawng pagpangawakaw. Kinahanglan kining kadungan sa ilang pagbatok sa pasismo ug tiranya sa rehimeng US-Duterte.

Subsub nga ibutyag ug batukan ang mga langyawng kumpanya, ang pagpangawakaw sa bahandi sa nasud, paghuthot sa dagkung tubo ug paggun-ub sa kinaiyahan. Magkahiusa ug militanteng batukan ang pagpangawakaw sa yutang kabilin sa mga minorya ug yutang ginatikad sa mga mag-uuma. Ibutyag ang mini

nga reporma sa yuta nga gipanghi-nambog ni Duterte nga nagasilbi lamang sa pagpapaspas sa kumbersyon sa yuta ug ilugon kini sa mga mag-uuma.

Katungdanan sa Bagong Hukbong Bayan (BHB) nga panalipdan ang katilingbanon ug ekonomikanhong interes sa katawhan batok sa langyawng kapitalistang pagpangawakaw. Kinahanglang hugot nga ipatuman sa BHB ang mga palisiya sa rebolusyonaryong kalihukan alang sa pagpanalipod sa kinaiyahan ug panginabuhian sa masa ug papanubagon ang magun-ubong operasyon sa mga langyawng kumpanya ug lokal nga dagkung kapitalista. Kinahanglang tibuok-kusog nga pukawon ug palihukon ang lapad nga masang mag-uuma aron iasdad ang mga pakigbisog alang sa pagpanalipod sa ilang katungod sa yuta ug ipatuman ang rebolusyonaryong programa alang sa tinuod nga reporma sa yuta.

Pakusgon ang singgit aron ibasura ang balaod militar, EO 70, MO 32 ug bungkagon ang mga istruktura sa pasistang paghari ni Duterte. Tukuron ang pinakalapad nga panaghiusa sa katawhang Pilipino aron iasdad ang pakigbisog alang sa demokrasya, batukan ang pagharing militar ug tapuson ang tiranya ug terorismo ni Duterte. **AB**

"14th IB..." gikan sa panid 1

beng kahadlok ang nasinati sa mga biktima nga mopaadto na unta sa ilang uma aron maghakot og kop-ras. Gikawat usab sa mga sundalo ang ilang mga gamit pang-uma.

Niadto usang 2006, usa ka bantan-on ug duha ka menor-de-edad ang iligal nga gidakop sa mga sundalo sa batalyon ug giprisinta isip mga manggugubat sa BHB. Nagpasiguda usab ang 14th IB sa korapsyon sa maanomalyang pagpas-render sa mga sibilyan sa Eastern Samar. Niadtong Nobyembre 18, gipatambong niini ang 16 ka mag-u-

ma sa usa ka managtigum sa kapitolyo sa prubinsya sa Borongan City ug gideklarang "misurender nga mga NPA."

Ingon niini usab ang gihimo sa batalyon niadtong Disyembre 2018 sa 27 ka mag-uuma gikan sa Barangay Concepcion, Paranas.

Sa Panay, gitaho sa BHB nga 13 ang napatay ug upat ang nasamdan sa mga tropa sa 61st IB ug CAFGU human ang magkasunod nga opisibang militar sa mga Pulang manggugubat.

Gilunsad sa BHB ang opera-

syong haras batok sa 61st IB niadtong Setyembre 20 sa Barangay Ungyod, Miag-ao, Iloilo ug batok sa detatsment sa CAFGU sa Dagami, Maasin niadtong Setyembre 23. Ingonman, gipabuthan ang mga pwersang nagabantay sa Century Peak Hydrodam sa Igabugao, Igbaras niadtong Setyembre 25.

Sa maong mga opensiba, napatay sila Ka Denden ug Ka Aden. Gi-hatagan sila og pinakataas nga pagsaludo sa rebolusyonaryong kalihukan ug katawhan. **AB**

CSP: Dagway sa “whole-of-nation” approach sa Masbate

Okupasyong militar sa sibilyang mga komunidad sa porma sa Community Support Program (CSP) sa Armed Forces of the Philippines (AFP) ang dagway sa “whole-of-nation” approach sa programang “kontra-insurhensiya” sa rehimeng US-Duterte sa Masbate.

Ang Masbate (gilangkuban sa mga isla sa Ticao, Burias ug Masbate), usa ka prubinsya sa Bicol, nakapailalum sa *de facto* nga balaod militar human gipahamtang ni Rodrigo Duterte ang Memorandum Order (MO) 32. Labaw pang gikon-solida ni Duterte ang pagharing militar sa isla sa dihang ideklara niya ang Executive Order 70 nga nagtukod sa National Task Force to End Local Communist Armed Conflict (ELCAC).

Sigon sa disenyo sa AFP, ang pagdeploy sa mga yunit pangkombat alang sa CSP kabahin sa suportang pang-operasyon sa Oplan Kapayapaan aron “limpyuhan” ang mga lugar nga gitooan niining base o potensyal nga base sa Bagong Hukbong Bayan. Kini ang gitawang mga operasyong COPD (community organizing for peace and development) kung asa kaabag sa AFP ang mga lokal nga gubyerno ug

ahensiya sa programang “kontra-insurhensiya.” Sa EO 70, hingpit na nga gidominahan sa AFP ang bukurasyang sibil ug mga istruktura niini pinaagi sa mga lokal nga *task force* batok sa komunismo.

Nag-unang tumong sa CSP nga palayason ang mga residente sa mga lugar nga target tukuran og mga negosyo sa lokal ug langyawng mga kapitalista. Dakung bahin niini ang mga yutang agrikultural nga ginatikad sa kabus nga mag-uuma ug mga yutang kabilin sa mga nasudnong minorya.

Peke nga reporma sa yuta, proyektong kontra-katawhan

Niadtung Enero 2018, gimando ni Duterte ang pag-apud-apud sa yuta sa Masbate aron kontrahon kuno ang kusog ug impluwensiya sa BHB sa isla. Ang tinuod, plano ni Duterte nga tituluhan ang mga yuta nga kanhi nang ginatikad sa mga mag-uuma ug iha-

tag kini sa gipaborang mga indibidwal. Papaspason sa mga titulo ang pagbaligya sa yuta sa mga debeloper sa *real estate* nga planong magtukod og mga proyektong pangturismo ug sonang pang-eksport, ug mga kumpanya sa mina.

Kadungan sa mini nga reporma sa yuta, gibaligya sa rehimeng Duterte ang mga proyekto ilalum sa National Development Plan 2018-2022. Usa dinhi ang pangturismong proyekto nga Masbate Park nga nakakontrata sa Chinese nga negosyanteng si Huang Rolon. Usa usab ang proyektong Masbate International Economic Zone (MIEZ) alang sa langyawng mga kumpanya. Aron ibaligya kini, gipagawas ni Duterte nga makamugna kini og mga trabaho sa prubinsya, ug makatabang sa panginabuhian sa katawhan.

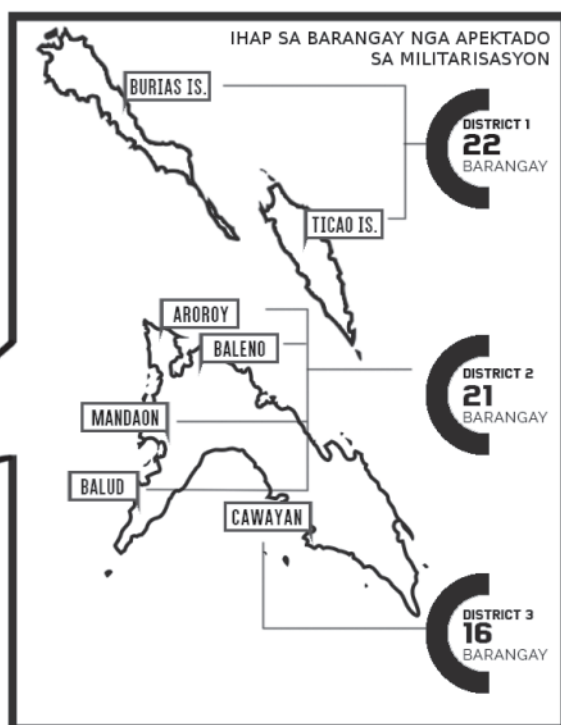
Apan matud ni Ma. Roja Banua, tigpamaba sa National Democratic Front-Bicol, mini ang saad nga “pinakadakung proyektong ekoturismo,” kung asa ang lungsod sa Dimasalang ug mga masang Masbateño ang makabeneplisyo.

Matud niya, “ginabaligya sa administrasyon ang engrandeng pagpakete sa Masbate Park ug Masbate International Economic Zone aron makuha ang suporta sa mga Masbateño, ug pagawasong adunay kongkretong lakang ang rehimen aron maresolba ang kalisud sa prubinsya. Pinaagi sa makasilaw ug malinglahong saad sa paglambo, gusto sa rehimen nga lusawon ang suporta ug pagdapig sa masang Masbateño sa rebolusyonaryong kalihukan sa prubinsya.”

Gawas sa Masbate Park ug MIEZ, lakip sa mga higanteng proyekto sa prubinsya ang Masbate International Tourism Enterprise and Special Economic Zone sa mga lung-

“CSP...,” *sundi sa panid 5*

MASBATE: POKUS SA SUBSUB NGA MILITARISASYON SA BIKOL

"CSP...", gikan sa panid 4

sod sa Palanas ug Dimasalang ug Matibay Cement Factory ug Coal Power Plant sa Barangay Casabangan, Pio V. Corpus.

Gawas pa niini ang kanhi nang nagaoperasyong mga minahan, sama sa Masbate Gold Project sa walo ka barangay sa lunsod sa Aroroy.

Pagpamatay, pekeng pagpasurender ug PNG

Aron paspas nga mahuman ang proseso, bag-ong hugna sa okupasyong militar ang gipatuman sa rehimen sa Masbate human ang eleksiyong *midterm* niadtong Mayo. Matud kang Ka Luz Del Mar, tigpamaba sa BHB-Masbate (Jose Rapsing Command), gipasubsub sa AFP ug PNP ang mga operasyon niini sa prubinsya aron ideklara ang Masbate nga "conflict manageable" ug "ready for development." Sa kasamtangan, gilangkuban na sa mga operasyon sa CSP ang 59 ka barangay sa siyam ka lungsod sa prubinsya.

Nagresulta ang padayon nga

okupasyong militar sa kapin 27 ka kaso sa pulitikanhong pagpamatay, 12 ka kaso sa pakyas nga pagpamatay, 302 ka kaso sa iligal nga pagpangaresto ug detensyon, ug 14 ka kaso sa pagpangdagit. Kapin 1,000 ka indibidwal ang nakasinati sa pagpanghadlok ug uban pang porma sa pagpamig-ot. Nagpatuman ang mga sundalo sa walay puas nga istraping, pagpangransak ug *hamletting*. Bunga sa grabeng militarisasyon, kapin 1,000 ang napugos magbakwit gikan sa ilang mga baryo.

Sa unom ka prubinsya sa Bicol, ika-duha ang Masbate sa Sorsogon sa kadaghan sa biktima sa pulitikanhong pagpamatay ug mga paglapas sa katungod-tawo. Matud sa Karapatan-Masbate, grabeng naapektuhan ug nabiktima ang mga mag-uuma, mangingisda, drayber, mga upisyal sa mga lokal nga munisipyo ug barangay. Target sa mga sundalo ug pulis ang mga myembro sa mga progresibong organisasyon sama sa Kulu-

sang Magbubukid ng Masbate (KMM), Masbate People's Organisation (MAPO) ug mga lokal nga upisina sa Karapatan ug Bagong Alyansang Makabayan.

Ingonman, mayor nga aspeto sa CSP sa prubinsya ang pugos nga pagpasurender sa mga sibilyan isip mga tigsuporta o manggugubat sa BHB. Gipatuman sa AFP ang pagpasurender sa mga sibilyan sa ngalan sa Enhanced Comprehensive Livelihood Integration Program (ECLIP). Matud mismo sa datos sa AFP, adunay 539 ka sibilyang "misurender."

Aron pugngan ang kusog sa kalihukang masa ug babagan ang rebolusyonaryong kalihukan, pugos nga gipapirmahan sa mga residente ug lokal nga upisyal ang nakaandam na nga mga resolusyon nga nagadeklarang "persona non grata" sa Partido Komunista ng Pilipinas ug BHB, lakip ang mga dayag ug lehitimong organisasyong mibarug alang sa katungod ug panginabuhian sa mga Masbateño AB

100,000 Maranao, misupak sa dugang nga kampo-militar sa Marawi

NAGSUMITE OG PETISYON sa Malacañang ang mga residente sa Marawi City ug Lanao del Sur aron babagan ang planong pagtukod og dugang nga kampong militar sa ilang syudad. Mikabat sa 100,000 ka tawo ang mipirma sa petisyong gisumite niadtong Nobyembre 15. Target nga tukuron ang kampo sa Barangay Kapantaran, isa sa 24 ka barangay nga pinakaapektado sa pagpamomba sa Armed Forces of the Philippines niadtong 2017.

Ang pagatukuron nga bag-ong kampo adunay pulitikanhon ug katingbanong epekto, matud sa mga nagpetisyon. Ang presensya sa sundalo sa syudad supak sa ilang kultura ug relihiyon ug magbunga lamang og kalisang sa mga residente. Ginaduso nila nga nakasandig sa Marawi ang identidad ug kultura sa Maranao ug kung pagatugutan ang tukurong kampo, maapektuhan niini ang kaugmaon

sa mosunod nga mga henerasyon sa ilang kaliwatan.

Sukwahi sa petisyon, gipirmahan ni Rodrigo Duterte ang Memorandum Order 41, nga nagmando sa pagtukod og komite nga "magtuon" sa posibilidad sa pagtukod sa maong kampo niadtong usang Nobyembre 15. Gipagawas ang maong kamandoan halos duha ka tuig human gipasinayaan ni Duterte ang target nga erya niadtong

Enero 2018. Kapin usa ka tuig nga usab ang milabay human gihatag sa Department of National Defense ang ₱51 milyong pondo aron paliton ang mga yuta sa Kapantaran. Sulod sa duha ka tuig, misaka ang kantidad sa yuta gikan ₱100-₱200 kada metro kwadrado ngadto sa ₱1000-₱2000 karong 2018. Hangtud sa kasamtangan, anaa pa gihapon sa proseso ang rehimen sa pag-ila kung kinsa ang mga nanagiya sa yuta.

Dili kabahin sa gitukod nga komite ang lokal nga guberno ug mga residente Marawi. Matud sa Moro Consensus Group, supak kini sa proseso sa pagkuha sa pagtugot sa mga grupong katutubo sa lugar. AB

Barangay kapitan sa Masbate, gipatay sa AFP

Usa ka kapitan sa barangay ug unom ka sibilyan ang gipatay sa mga elemento sa 2nd IB ug pulis sa Masbate niadtong unang semana sa Nobyembre. Naila ang kapitan nga si Wolfert Dalanon sa Barangay Libertad, Cawayan. Gipusil siya sa mga sundalo niadtong Nobyembre 6 sa gipagawas niining engkwentro tali sa Bagong Hukbong Bayan (BHB).

Gipagawas sa militar nga myembro si Dalanon sa BHB, uban ang upat pa ka sibilyan. Giila usab ang duha pa nga silang Joan Versaga ug Arnel Ortillano, parehong myembro sa Masbate People's Organization, nga gipusil ug napatay sa magkabalag nga insidente niadtong Nobyembre 1 ug Nobyembre 2.

Usa ka kapitan usab ang gipig-ot sa mga pulis ug sundalo sa Batuan, Bohol niadtong Nobyembre 7. Iligal nga gilungkab ug giransak sa mga pulis ug sundalo sa 47th IB ang balay ni Rolando Pataca, kapitan sa Barangay Rizal. Usa ka semana ayha niini, kauban si Pataca sa pagtultol ug pagbawi sa pipila sa iyang mga silingan nga pugos nga gipagiya sa operasyong kombat sa mga sundalo.

Sa Iloilo, iligal nga giaresto sa mga pulis ug sundalo ang lider-mag-uuma nga si Herman Alles sa Barangay Bolo, Maasin niadtong Nobyembre 10. Kanhing upisyal sa Paghugpong sang mga Mangunguma sa Panay kag Guimaras (Pamanggas) si Alles. Gipasakahan siya og gama-gamang kaso sa pagatake sa istasyon sa pulis sa Maasin niadtong Hunyo 2017.

Sa Montalban, Rizal, usa ka lider-kabus ang giaresto sa mga pulis niadtong Nobyembre 6. Giaresto si Lilibeth Gelith ug gipasakahan og kaso sa "pangangamkan sa katungod sa pagpanag-iya." Usa si Gelith sa mga nangulo sa Montalban Homeless Alliance, usa ka organisasyon sa mga walay puy-anan

ug nagaduso sa serbisyong pabalay gikan sa estado.

Sa Davao, gitaho niadtong Nobyembre 2 sa pamilya ang pagkawala ni Hanimay Suazo, kanhing kalihim sa Karapatan-Southern Mindanao. Ulahi siyang nakita sakay sa usa ka motorsiklo pauli sa iyang balay human mibisita sa sementeryo. Pipila ka bulan ayha niini, gitaho ni Suazo ang padayon nga pagpaniktik kaniya ug sa iyang pamilya.

Sa Macalelon, Quezon, gihadol sa mga elemento sa 85th IB ang Barangay Malabahay niadtong Nobyembre 17. Giadtoan nila ang balay sa lider-mag-uuma nga si Eliseo Batarlo aron subling pugos nga ipasurender isip myembro sa BHB. Gikan pa sa sayong bahin sa tuig, nataho ang mga kaso sa 83rd IB batok sa mga residente sa maong barangay. Lakip niini ang interogasyon ug pagpamig-ot, iligal nga detensyon, pugos nga pagpasurender ug pagpangulata. AB

Upisina sa Ibon Foundation ug Altermidya, gisulaya'g lungkab

GISULAYA'G LUNGKAB SA mga pulis ang mga upisina sa Ibon Foundation ug Altermidya sa Timog Avenue sa Quezon City ug ang upisina sa Philippine Collegian, pangkampus nga mantalaan sa University of the Philippines-Diliman.

Niadtong Nobyembre 7, mitawag ang usa ka upisyal sa National Capital Region Police Office nga magpahigayon kini og inspeksyon sa Ibon Building kung asa nagaupisina ang Altermidya ug uban pang mga lokal ug internasyunal nga organisasyon. Tulo ka lalaki usab ang pugsanong misulod sa upisina sa Philippine Collegian niadtong Nobyembre 16 aron usab kuno

mag-inspeksyon.

Matud sa Altermidya, matawag nga atake sa kagawasan sa pagpadayag.

Usa ka magsisibya usab ang gipusil-patay niadtong Nobyembre 7 sa Dumaguete City, Negros Oriental. Naila ang biktima nga si Dindo Generoso. Padulong ang biktima sa istasyon sa radyo kung asa aduna siyay programa. Gipusil siya sulod sa iyang sakyanan. AB

Martsa sa ika-6 nga tuig sa Yolanda, gilunsad

NIADTONG NOBYEMBRE 8, nagmartsa ang mga progresibong organisasyon, sa pagpanguna sa People Surge, padulong sa Tacloban aron dumdumon ang ika-unom nga tuig sa bagyong Yolanda sa Eastern Visayas. Gikundena sa mga grupo ang pagpasagad sa rehimeng Duterte ug ang grabeng korapsyon sa iyang mga alipures sa pondong rehabilitasyon.

Lambigit niini, naghaon og kaso ang 400 ka myembro sa Coalition of Yolanda Survivors and Partners sa Office of the Ombudsman sa Tacloban niadtong Nobyembre 7 aron ipahunong ang maanomalyang pabalay sa National Housing Authority sa Eastern Samar. AB

Ampatuan Masaker: Usa ka dekada sa inhustisya

NAKIGHIUSA ANG PARTIDO Komunista ng Pilipinas sa pagdumdom sa ika-10 nga anibersaryo sa pagpatay sa 53 katawo, nga mga tawong-midya ang kadaghanan, sa Ampatuan masaker niadtong Nobyembre 17. Matud sa Partido, salamin ang maong masaker sa dunot nga sistema sa pulitika nga giharian sa mga *warlord* ug agalong yutaan. Nagagamit sila sa mga armadong maton aron makapabilin sa poder, panalipdan ang ilang mga negosyo ug kriminal nga sindikato ug sumpuon ang kinsamang nagasukol sa ilang paghari.

Kaabin ang Partido sa mga pamilya sa mga biktima sa pagpangayo og hustisya. Napulo ka tuig na ang milabay apan hangtud karon, wala pay mahukmanong desisyon ang mga reaksyunaryong korte batok sa akusadong mga myembro sa pamilyang Ampatuan. Gipasagdan na hinuon sa magkasunod nga rehimen ang mga Ampatuan nga magmaniobra aron padugayon ang pagtaral ug ihikaw ang hustisya.

Nagpabilin ang mga kundisyon nga naghimugso sa Ampatuan masaker. Padayon ang paghari sa mga dinastiya sa pulitika ug ang ilang bangis nga bangiyay. Gipagrabe pa kini karon sa rehimenang Duterte sa walay puas niining pagpamatay ug pagpamig-ot sa

mga kalaban niini sa pulitika, mga kritiko sa iyang rehimen ug mga myembro sa mga demokratikong organisasyon.

Partikular nga giatake ni Duterte ang mga midya sa nasud, ilabina ang mga nagababag sa iyang mga pasistang ambisyon. Gikan 2016, adunay 128 ka kaso sa pagpanghasi sa mga tawong-midya ug 14 na kanila ang gipatay. Dili luwas bisan ang mga estudyanteng midya sa pagpamig-ot ug intimidasyon sa estado.

Ang Ampatuan masaker ang ginaila nga pinakagrabe nga insidente sa kabangis sa panahon sa eleksyon sa nasud. Kini usab ang solong pinakagrabeng atake batok sa mga tawong-midya sa Pilipinas ug sa tibuok kalibutan. AB

Gipatay nga huwes, giparangalan sa Cordillera

GIPARANGALAN SA MGA tigpanalipod sa katungod-tawo ug mga progresibong organisasyon sa Cordillera ang huwes nga si Mario Anacleto Bañez sa iyang haya niadtong Nobyembre 11. Gipusil-patay sa wala nailhang mga lalaki si Bañez sulod sa iyang sakyanan sa Barangay Mameltac, San Fernando, La Union niadtong Nobyembre 6. Huwes siya sa Regional Trial Court sa San Fernando, La Union.

Nagtoo ang Center for Development Programs in the Cordillera nga gipatay si Bañez tungod sa iyang patas ug makatarunganong pagdesisyon sa mga kasong iyang gihukman. Niadtong Setyembre 4, iyang gihukman nga dili sad-an si Rachel Mariano, usa ka mamumuo sa panglawas nga iligal nga giaresto ug giakusahan sa 8th IB nga nalambigit sa ambus sa Bagong Hukbong Bayan sa usa ka yunit sa militar sa Quirino, Ilocos Sur niadtong Oktubre 17.

Sa kaso ni Mariano, giila ni Bañez ang pagka-aktibista sa akusado. Matud niya, dili ebidensya ang unsamang pagduda sa militar kang Mariano, unsa man kini ka daku, aron hukman siya. Upat pa ka indibidwal nga giakusahang mga komunista ang pinawalangsala ni Bañez.

Ayha niini, gipangayo sa AFP sa Korte Suprema nga imbestigahan ang mga husgado nga nagabasura sa mga kaso batok sa mga giakusahang komunista sa militar. AB

Welga sa mga mamumuo sa Regent Foods, gibungkag

BANGIS NGA GIBUNGKAG sa mga pulis ug bayarang gwardya sa Regent Foods Corporation ang welga sa Regent Food Workers Union sa mga pabrika niini sa Pasig City ug Taguig niadtong Nobyembre 9. Baynte kwatro ka indibidwal ang iligal nga giaresto, lakip ang duha ka myembro sa Defend Job Philippines ug usa ka drayber sa traysikel nga miagi atol sa piketlayn. Gipasakahan sila og kasong pagpangdapat, pagpangiskandalo ug uban pa. Daghang mamumuo ang nasamdan sa maong dispersal.

Gikasa sa mga mamumuo ang welga aron batukan ang pagpamig-ot sa ilang unyon ug iduso ang regularisasyon sa mga mamumuong dugay nang nagatrabaho sa kumpanya. Tinguha usab sa ilang welga nga babagan ang kumpanya nga igawas ang mga makina sa pabrika ug iparalisa ang operasyon niini.

Niadtong Nobyembre 15, gibuhian ang 11 ka mamumuo human makigdayalogo ang meyor sa Pasig City nga si Vico Sotto sa kumpanya. Gibuhian ang uban pa niadtong Nobyembre 18 human magpyansa og P8,500 kada usa.

Rali batok sa OceanaGold. NAGRALI ANG 200 ka residente sa Kasibu, Nueva Vizcaya ug ilang mga tigsuporta atubangan sa Malacañang sa Maynila niadtong Nobyembre 18. Gipabasura sa Save Nueva Vizcaya Movement ang gihatag nga permiso sa Department of Environment and Natural Resources aron subling makamina ang OceanaGold Philippines, Inc. og bulawan ug copper sa lugar.

Matud sa mga residente sa Barangay Didipio, Kasibu, kinahanglang kauban ang lokal nga guberno ug katawhan sa pagdesisyon kung pagatugutan o dili ang OceanaGold nga magmina sa ilang komunidad. AB

Pagpundar sa Pulang gahum sa Delta Serra

Taliwala sa ting-init niadtong 2014, nakaabot ug nag-abot sa unang higayon ang duha ka platun sa BHB sa pusod sa Delta Serra human ang pipila ka bulan sa pagpanglimbasog sa gimbuhatong ekspansyon. Usa ka lapad nga kabukiran ang Delta Serra nga misumpay sa upat ka prubinsya sa Mindanao. Wala pa naabot sa rebolusyonaryong kalihukan ang tibuok bahin niini sa milabayng mga dekada.

Nagsugod sa isig-bahin sa Delta Serra and duha ka magkabulag nga platun. Sulod sa kapin tulo ka bulan nga paglakawan, naabot nila ang mga komunidad sa lain-laing tribu sa mga Lumad, Moro ug settler sa kabukiran nga nahimamat ang Pulang hukbo sa unang higayon. Malipayon nga gidawat sa mga residente ang mga Pulang manggugubat ug aktibong misalmot sa mga pulitikal nga pagtuon ug pakisusi sa mga kauban. Nahimo kining dalan aron maabot sa mga kauban ang kasikbit nga mga komunidad ug luwas nga makatabok sa uban pang mga lugar.

Sa malampuson nga ekspansyon sa mga Pulang manggugubat gisugdan ang pagpundar sa Pulang pulitikanhong gahum sa dalangpanan sa Delta Serra.

Ang kasaysayan ug kahimtang sa katawhan sa Delta Serra

Nabantug sa kasaysayan sa masang Lumad ug Moro sa Delta Serra ang ilang usa ka siglo nga madugu-

ong pakigbatok sa lain-laing mga kumpanya sa pagtotroso nga miilog ug miguba sa ilang yutang kabilin. Sa nangaging ulahing upat ka dekada, labaw pang pagpahimulos ug pagpangdaugdaug ang ilang nahiaguman sa kamot sa armadong gaway sa usa ka dakung kumpanya sa troso, mina ug komersyal nga plantasyon. Gipanag-iyahan kini sa usa ka iladong gamhanang burges kumprador-agalong yutaan nga adunay pribadong hukbo.

Makuti nga gipasabot sa mga kauban ngadto sa katawhan sa lugar nga bugtong sa paghiusa ug paglunsad sa demokratikong rebolusyon masulbad ang ilang mga problema sa yuta ug kalisud. Kini ang nagkumbinse kanila nga organisahon ang ilang han-ay. Makugihon sila nga nakig-inambitay ug mitambong sa mga pulitikal nga pagtuon nga ginahatag sa mga Pulang manggugubat. Madasigon nilang gidawat ang rebolusyonaryong pagpukaw ug pagorganisa. Ang katawhan sa Delta Serra daw kalasangan nga puno sa

ugang mga sanga ug sagbot nga sa usa ka kidlap, usa ka dakung kalayo ang modilaab.

Sistematiko ug paspas nga pag-organisa

Sa pagtukod sa duha ka platun sa kahimtang ug plano sa erya, nakahukum ang nangulong mga komite sa Partido niini nga tukuron ang komite sa nataran aron mas epektibong idirihe ang gimbuhaton sa ekspansyon. Gitakda sa maong komite ang direksyon sa paglihok sa hukbo ug katawhan sulod sa usa ka tuig aron tukuron ang base, Hukbo ug Partido sa Delta Serra. Hinanali usab nga gilatag ang mga kampanyang masa ug linya nga pagadalhon sa tibuok panahon.

Hinanali nga gitun-an sa komite ang tereyn ug gitakda ang mamahimong maniobra sa hukbo. Padayon niining gipalapad ug gipalalum ang pagtuki aron mas hugot nga masabtan ang unibersal ug mga partikular nga kahimtang sa erya. Regular kini nga nagpatawag og mga tigum-pagtuon nga gitambungan sa nagkadaghang ihap. Gitukod gilayon niini ang mga komiteng tig-organisa alang sa pagtukod og Rebolusyonaryong Organisasyon ng Lumad, Kabataang Makabayan ug MAKIBAKA, ingonman ang unang mga iskwad sa milisyang bayan. Lagsik kining naghatag og serbisyong medikal ug misalmot sa gimbuhatong produksyon sa masa.

Daw kalayo nga mikaylap ang pagtukod sa mga organisasyon. Sulod lamang sa duha ka bulan, naabot sa mga komiteng tig-organisa ang upat ka barangay ug nakatukod gilayon og mga organisadong grupo sa ilang mga komunidad. Nakahatag gilayon og mga pagtuon sa kurikulum sa Pambansa Demokratikong Paaralan ang bag-ong tukod nga

"Delta...," sundi sa panid 9

Kudeta sa Bolivia, pakana sa US

Gikundena sa progresibong katawhan ug mga lider sa tibuok kalibutan ang kudetang gisulsulan sa US nga nagtangtang kang Evo Morales isip presidente sa Bolivia niadtong Nobyembre 10. Kinabubut-ong nagluwat sa pwesto si Morales taliwala sa bangis nga demonstrasyon nga gipasiugdahan sa iyang mga kalaban sa pulitika.

Nakahukum siya nga moadto sa Mexico human giatake sa bayarang mga maton ang iyang balay, ingonman ang balay sa iyang igsoon. Ayha niini, gihulga siya nga patyon, lakip na ang mga myembro sa iyang gabinete ug ilang mga pamilya.

Nagsugod ang pagpanghasi human midaug si Morales sa presidensyal nga eleksyon niadtong Oktubre 20. Napili siya sa ika-upat nga higayon sa dihang makuha niya ang 48% sa mga boto. Apan imbes nga tahu-ron ang resulta, nanawagan ang iyang mga kalaban sa pulitika sa ma-

lukpanong mga demonstrasyon. Partikular nga target sa mga tigsuporta sa oposisyon ang mga nasudnong minorya nga nagalangkob sa 60% sa populasyon sa nasud. Niadtong Nobyembre 7, gidauban sa mga grupo sa oposisyon ang munisipyo sa Vinto. Giguyod sa maong grupo sa kalsada ang meyor sa lungsod nga si Patricia Arce, gipakaulawan sa publiko ug pugos nga ginapaluwat sa pwesto. Sa parehong adlaw, giatake sa maong mga grupo ang 200,000-ka tawo nga demonstrasyon sa kababayen-ang mag-uuma nga tigsuporta

ni Morales. Dili moubos sa 10 ang napatay ug 400 ang nasamdang maong mga atake. Gipuli sa US kang Morales si Jeanine Añez, usa ka kandidatong nakakuha lamang og 1.6% sa mga boto.

Papel sa US

Daku ang papel sa US ug mga kaalyado niini sa “pagpuli sa rehimen” sa Bolivia. Dili layo ang kudeta batok kang Morales sa sulayng kudeta batok kang Nicolas Maduro sa Venezuela niadtong unang bahin sa tuig. Partikular sa Bolivia, gigamit sa US ang National Endowment for Democracy, usa ka ahensyang nagpakana nga usa ka *non-governmental organization* o NGO, aron pondohan ang pulitikal nga oposisyon ug sulsulan ang mga organisasyon

“Bolivia...,” sundi sa panid 10

“Delta...,” gikan sa panid 8

mga grupo ug mubong kurso sa ilang kontak nga mga komunidad. Sa usa ka tigum-pagtuon, 70 ka lider sa tribu gikan sa pito ka barangay ang mitambong ug nakiginambitay.

Mas napaspas ang gimbuhatong ekspansyon tungod sa boluntaryong pagtinabangay sa mga lider, mga milisya ug naorganisa na nga masa. Giabot nila ang mga komunidad ug mga barangay hangtud sa kasikbit nga mga munisipalidad.

Lagsik nga gipatuman sa mga bag-ong pili nga lider sa kalihukang masa ang gimbuhatong pag-organisa. Tungod niini, labaw pang mipaspas ug milapad ang pagtukod sa mga rebolusyonaryong organisasyong masa, mga yunit sa milisyang bayan ug mga sanga sa Partido sa lokalidad. Sa wala madugay, natukod na ang mga komiteng rebolusyonaryo sa lain-laing klaster sa baryo.

Pagkusog sa kalihukang masa

Sa unang bahin sa 2015, usa ka makasaysayanong kalihukang masa batok sa operasyon sa pagpangtroso ang gilunsad sa usa ka komunidad. Kapin 300 ka mga residente ang nagbarikada aron babagan ang pagdemolis sa ilang mga balay ug pagtukod og kalsada sa kumpanya.

Milihok usab ang mga tawo batok sa agresibong pagpalapad sa komersyal nga plantasyon. Gibabagan nila ang pagpangbuldos sa ilang mga umahan. Gisuklan nila ang ekspansyon sa plantasyon sa mga komersyal nga kahoy.

Nahimong tataw usab ang pagsalmot sa katawhan sa Delta Serra sa mga demokratikong kalihukan sa kasyudaran. Liboan ang misalmot sa dagkung mga demonstrasyon bisan og pipila ka beses nang bangis nga giharang ang ilang mga sakyanan sa reaksyunaryong lokal nga gubyrno ug mga pasista.

Itutulong sa susunod na isyu.

Maanumalyang gasto sa SEA Games, gibatikos

MIANI OG BATIKOS ang pinakadangkung gasto sa pagtukod sa monumento alang sa ika-30 Southeast Asia (SEA) Games nga magsugod sa Nobyembre 30.

Nagkantidad ang maong monumento og ₱50 milyon, nga pakantyaw nga ginatawag nga “Kaldero ni Cayetano.” Gipangalanan kini kay Rep. Allan Peter Cayetano, nangulo sa Philippine SEA Games Organizing Committee nga nagadumala sa dula.

Ang ₱50 milyon nga gigamit sa pagpatukod sa monumento kabahin sa ₱11 bilyong pondo nga giutang sa Pilipinas gikan sa usa ka bangko sa Malaysia aron tukuron ang pasilidad pang-isports sa New Clark City. Nahisubay sa kontrata niini nga gigarantiya sa estado ang ₱2.5 bilyong direktang pahimuslan sa kumpanya. Mabutang usab sa kumpanya ang 50% sa kita sa pasilidad sa mosunod nga 25 ka tuig.

AB

niini aron palagputon si Morales sa poder. Gilangkuban ang maong oposisyong sa lokal nga oligarko nga gikalaban ni Morales sa iyang 14 ka tuig nga pangatungdanan isip presidente sa nasud.

Gigamit usab sa US ang Organisation of American States, usa ka institusyon nga nakabase sa Washington, aron baliktaron ang resulta sa eleksyon. Bisan og wala pa nahaman ang iphanay, gideklara sa organisasyon, kauban sa mga upisyal sa US ug European Union nga "gidaya" kini. Nanawagan sila nga ipanawagan ang resulta bisan walay mapakita nga ebidensya sa pagpanikas. Giduso nila nga maglunsad og ikaduhang eleksyon, bisan og daghang independyenteng obserber ang nagdeklarang lehitimo ang eleksyon. Aron atubangon ang mga akusasyon, nanawagan si Morales og ikaduhang eleksyon. Wala kini gibalibali sa US, ug gibasura na hinuon ang paghukom sa katawhang Bolivian. Nanawagan kini og mga welga ug boykot, nga kadaghanan misangpot sa kabangis. Bangis usab nga gisumpo sa mga kaalyado sa oposisyong mga pulis ug sundalo ang malinawong mga protesta sa mga tigsuporta ni Morales.

Independyenteng lider

Sama kang Maduro sa Venezuela, dugay na nga ginainitan sa US si

Morales. Isa siya sa mga lider nga lig-on nga mibarug batok sa imperyalistang hegemonya sa US sa Latin America. Niadtong 2017, gideklara niya nga "gawasnon na" ang Bolivia sa kontrol sa International Monetary Fund ug World Bank. Daghan sa pinakadagkung kalihukang masa sulod sa nasud ang nagabatok sa pribatisasyon sa mga batakang rekurso, sama sa tubig, sa imperyalistang mga kumpanya.

Naila siya sa iyang maki-katawhang mga palisiya ug pagsukol sa lokal nga oligarkiya. Hugot ang iyang kontrol sa mga rekurso sa Bolivia. Usa ka pananglitan niini ang pagpahamtang sa iyang rehimen sa kapin 82% nga buwis sa mga kumpanya nga nagamina og *lithium* sa nasud. Mas gipaboran niya ang mga kumpanyang Chinese aron mag-abli og mga mina sa nasud. Anaa sa Bolivia ang 70% reserbang *lithium* sa tibuok kalibutan, ang mineral nga gigamit sa pagmugna og mga baterya. Ingonman, adunahan ang nasud sa *hydrocarbon*, usa ka *compound* nga kemikal nga nag-unang sangkap sa petrolyo ug *natural gas*.

Ilalum sa rehimen ni Morales, milambo ang kalidad sa kinabuhi sa Bolivia, ilabina sa mga mag-uuma ug nasudnong minorya. Hinanali niyang gipatuman ang malukpanong pagapud-apud sa yuta ngadto sa kabus nga mag-uuma sa dihang una siyang

makalingkod sa poder niadtong 2006. Kapin 60 mayor nga komunidad sa mga nasudnong minorya, nga adunay langkob nga halos tulo ka milyong ektarya nga yuta, ang nahatagan sa programang gitawag niya og "rebolusyong agraryo." Gihatagan niya og pagtagad ang paglatag og imprastruktura sa kabanikanhan, sama sa mga dalan, eskwelahan, ospital, mga pasilidad sa tubig ug elektrisidad. Niadtong 2017, gitaho mismo sa mga institusyon sa US nga mikunhod ang tantos sa grabeng kalisud sa Bolivia og 43%. Resulta kini sa pagsaka sa pondo nga gigahin sa estado alang sa mga katilingbangong serbisyo og 45% ug sa tinuod nga minimum nga suhulan og 88%.

Internasyunal nga suporta

Gatasan ka libong katawhan ang mikundena sa kudeta nga gisulsulan sa US sa Bolivia ug nagpadayag og suporta kang Morales. Gikundena usab nila ang rasistang kabangis nga gipakaylap sa pulitikal nga oposisyong batok sa mga nasudnong minorya sa nasud. Sa bahin niini, nagpakaylap ang International League of Peoples' Struggles sa usa ka abling sulat nga nagadeklara "Mga katawhan sa kalibutan alang kang Evo" (Peoples of the world for Evo). Matud sa organisasyon, ang kudeta batok kang Evo nagtinguhang hampakon ang mga rebolusyonaryong minorya nga nagmugna og katilingbang malinawon ug adunay paghukom sa kaugalingon. Isip pakighiusa kang Morales ug sa katawhan sa Bolivia, nagtapok atubangan sa *oblation* sa University of the Philippines sa Diliman, Quezon City ang mga akademiko, katutubo ug progresibong organisasyon niadtong Nobyembre 21.

Gatasan ka libong mag-uuma usab ang nagrali isip suporta kang Morales sa Guatemala. Nagpadayag usab og suporta ang katawhan ug independyenteng mga lider sa Venezuela, Cuba ug Brazil.

